

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za celo leto..... \$8.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto..... 7.00
Za inostranstvo celo leto..... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
50,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 273. — ŠTEV. 273.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 19, 1920. — PETEK, 19. NOVEMBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

PROHIBICIJA IN ŠTEVILO UMOROV

PRVO SUHO LETO KAŽE GRDO MORILNO STATISTIKO. — CELA POVODENJ ZGANJA. — EN MESEC DVA MILJONA GALON IZ DRŽAVNIH SKLADIŠČ. — V PRVEM LETU PROHIBICIJE SO IZPILI AMERIKEANCI 24 MILIJONOV GALON ZGANJA.

Dr. Frederick L. Hoffman, ki je že skozi dolga leta vprižarjal preiskave glede števila izvršenih umorov in samomorov v kolikor mu je bil material v različnih mestih na razpolago, je objavil v listu "Spectator" daljši članek, v katerem dokazuje na povsem jasen način, da je bilo leta 1919, torej tekom prvega leta prohibicije, število umorov, izvršenih v 31 mestih, večje kot v katerikoli prejšnjem letu, z izjemo let 1918 in 1917.

K temu pripominja: — Še nikdar ni bila varnost človeškega življenja v Združenih državah tako ogrožena kot ravno sedaj. Pri tem pa se ne stori ničesar, da bi se zmanjšalo to nevarnost.

Kot že zgoraj omenjeno je vprižaril dr. Hoffman preiskave v 31 mestih, kojih skupno prebivalstvo znaša 100,000,000. Največji odstotek umorov je bilo zaznamovati v zveznem glavnem mestu in za njim je prišel takoj Chicago, dočim je ostal New York daleč zadaj. Potem ko omenja, da se je število umorov v prvem prohibicijskem letu izdatno povečalo, dočim so zagovorniki prohibicije pričakovali nekaj ravno nasprotnega, pravi dr. Hoffman:

— Naša brezbržnost v tem pogledu je stranska prikazen naše takozvane civilizacije. Brezbržnost od strani človeka, ki noče iz očitnih dejstev vleči koristnih sklepov, brezbržnost cerkve, ki stoji apatično nasproti tej najhujši kršitvi božje postave in brezbržnost oblasti, ki ne skrbe v številnih morilnih slučajih za hitro kaznovanje krivcev.

Washington, D. C., 18. novembra. — V prvem letu narodne prohibicije bo ameriški narod izpil 24 milijonov galon zganja, kot kaže izvidi urada za notranjo carino. Dva milijona galon zganja sta predstavljala množino, ki je bila vzeta iz vladnih skladišč pod uradnim nadzorom. V to množino pa niso vračunane velikanske množine zganja, ki so se nahajale v posesti privatnih ljudi ob času, ko je postala dežela "suha" in katere se je na nepostaven način prodajalo naprej in pilo ter tudi ne velikanske množine doma kuhanega moonshine zganja. Razvreda pa se je vzelo iz skladišč več milijonov galon gina, ruma in brandyja. Nadalje je prišel na vrsto alkohol, katerega se je baje rabilo v industrijalne svrhe in katerega se je izpremenilo v pijačo in prodalo. K temu pridejo še velikanske množine zganja, katerega se je vtihotapilo iz Canade, Mehike, angleških otokov ter celo iz Evrope.

SENATOR HARDING IN LIGA NARODOV

V Evropi vlada optimistično nazor, da bo Amerika pristopila k Ligi narodov.

Washington, D. C. 18. nov. — Brzojavke iz Ženeve poročajo, da vlada v Evropi splošno nazirajo da bo Amerika najbrž tudi pristopila k Ligi narodov ter da se bo na ta ali oni način pridružila tej veliki svetovni zvezi. Ko se bo no-voizvoljeni predsednik Harding povrnil nazaj v Marion, bo imel posvetovanja s priznanimi ameriški političnimi voditelji, in na teh konferencah se bo ukrenilo, kako bi Amerika najbrž doprinesla svoj del v pogledu svetovne politike. Nadalje se tudi poroča, da novoizvoljeni predsednik Harding ni v pogledu Lige narodov nenaklonjen naziranj Mr. Tafta. Mr. Roota, Charles E. Hughesa, Herbert Hooverja, dr. Schurmana finance in prehrane, Demetrija Goutera ostalih politikov, ki simpatizirajo z idejo Lige narodov. Prijatelji Lige narodov pravijo, da je bilo iz govora Mr. Hardinga, mije in agrikulture.

ki ga je imel v Des Moines, jasno razvidno, da je tudi on (Harding) za to idejo, dasi v nekoliko izpr-menjeni obliki.

Vsi tozadnji načrti in dogovori se bodo izvršili v najkrajšem času, to pa vsled tega, ker je tudi v nekaterih krajih Amerike postal ekonomski pritisk naravnost akuten vsled neurejenih razmer v Evropi.

Bivši senator Elihu Root in H. Hoover izjavljata, da se bo upanje "ligašev" razblinilo v nič, ker Liga je za Ameriko toliko kot mrtva.

NOVI GRŠKI KABINET.

London, Anglija, 18. novembra. Grška legacija je danes naznanila, da je George Rallis sestavil novi grški kabinet. V novem ministstvu so sledeči:

George Rallis, ministrski predsednik; M. Baledris, minister za notranje zadeve in komunikacije; Mr. Roota, Charles E. Hughesa, Herbert Hooverja, dr. Schurmana finance in prehrane, Demetrija Goutera ostalih politikov, ki simpatizirajo z idejo Lige narodov. Prijatelji Lige narodov pravijo, da je bilo iz govora Mr. Hardinga, mije in agrikulture.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak akula postaja hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Rami agentje in sakot ni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane se preke starim izkušnim in premočnim trdkam; kako bo pa malis neizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neustemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljke se sadnji čas po novi svezni in na nov način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včasih smo računali na pošiljke jugoslovanskih kron po ali medih cenah:

300 kron	\$2.65	1,000 kron	\$ 8.50
400 kron	\$3.55	5,000 kron	\$42.00
500 kron	\$4.40	10,000 kron	\$83.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsa prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepi v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

Bodoči predsednik Harding je velik prijatelj ribolova. — Slika ga nam kaže pri neki taki priliki.

IZVANREDNO DRZEN ROPARSKI NAPAD

Ko so obstrelili uslužbenca ter mu vzeli \$8.916, so z avtomobilom ubežali.

Patchogue, L. I. 18. novembra. William Brophy, ki je nesel uslužbenca torbice, kateri je bilo \$8.916 v gotovini, je dobil danes krogov v tilnik, ker se je postavil v bran štirim banditom, kateri so ga napadli. Mu vzeli denar ter nato zbežali v avtomobilu proti New Yorku. Brophy je sedaj v bolnici in zdravniki upajo da bo okrevati.

Denar je bil namenjen za izplačilo delavcev, zaposlenih v Patchogue - Plimouth tovarni, kjer je bil Brophy knjigovodja. On in njegov blaginjak sta hodila vsak četrtek po denar na banko ter sta denar nato z avtomobilom odpeljala v tovarniško pisarno.

Kot navadno, tako sta prišla tudi danes zjutraj na banko Citizens' Trust Company, kjer sta dognila denar ter odšla z njim preko ceste, proti svojemu avtomobilu. Trije možje, ki so bili skriti v neki veži istega poslopja, so mahoma napadli knjigovodjo Brophyja. Od katerega so hoteli denar. Ker se jim je slednji postavil v bran, ga je neki bandit ustrelil v vrat, ostali pa so mu vzeli denar ter stekli proti svojemu avtomobilu, ki jih je čakal na vogalu. Istočasno je bil napaden tudi tovarniški blaginjak ter pobit na tla.

Banditje so nastavili knjigovodju revolver na prsi ter mu ukazali, naj jim izroči denar. Brophy pa je bandite napadel, nakar je dobil kroglo v tilnik. Na avtomobilu, s katerim so se banditje pripeljali, je sedel šofer, pripravljen, da vsak trenutek odpelje. Po izvršenem ropu so planili banditje na svoj avtomobil ter se z divjo nagljo odpeljali proti New Yorku.

Preko ceste stoji neka avtomobilska garaža, odkoder je opazoval ves prizor Albert Kehlenbeck, uslužbenec v garaži. Ta je izjavil, da je imel avtomobil številko — 257.764, New York, 1920. Nato je prišel zasledovati bandite na svojem motornem kolesu, toda je kmalu izgubil vsak sled.

V vseh krajih med Patchogue in New Yorkom je dobila nalog, da pazi na dotični avtomobil.

DVE STEKLENICI PIVA ZA MUZEJ.

Milwaukee, Wis., 18. novembra. Z velikimi slovesnostmi so večeraj tukaj spravili v muzej kot relikvijo dve steklenici šest-procentnega piva.

GRKI HOČEJO KRALJA KONŠTANTINA

Venizelos je na tihem izvil. — Zaprisežerje kabineta Rallis. — Radost v Atenah.

Solun, Grška, 18. novembra. — Ljudska stranka je vprižarila večeraj demonstracije, tekom katerih so zahtevali čete povratek kralja Konstantina na prestol. Vojaki so demonstrirali po ulicah, noseč sliki škrih bojnih ladjah. Politčne jetnike so izpustili.

Atene, Grška, 18. novembra. — Venizelos je večeraj popoldne na skrivnem zapustil mesto na poti v Nico. Na krov ga je sprejela grška jahta "Narcissus", ki se je nahajala v spremstvu treh angleških bojnih ladjah. Politčne jetnike so izpustili.

George Rallis, novi grški ministrski predsednik, je bil zaprisežen od regenta, admirala Contouriotis. Z njim so bili zapriseženi še nadaljni ministri.

Ko je legla na mesto noč, je bilo čuti povsod kričanje ter streljanje iz revolverjev in pušk. Trojice vojakov so hodile po ulicah, ter delale velikanski vršič s pišalkami in drugimi instrumenti. Uradi različnih ministrstev so bili razsvetljeni in ranjanje je trajalo skoro do zjutraj.

Zjutraj se je odstranilo častno stražo, ki je stala pred stanovanjem Venizelosa in poslopje je izšlo tam, prazno in zapuščeno.

Lucern, Švica, 18. novembra. — Prejšnji kralj Konstantin je pogal izjavo glede svojega stališa napram zadnjim volitvam.

Jaz se ne morem vrniti v Atene kot načelnik ene same politične stranke, — je rekel. — Vsled tega zahtevam ljudsko glasovanje glede svojega ali povratka enega mojih sinov. Stvar grškega naroda je odločiti celo zadevo. Če hoče grški narod mene, se bom vrnil v Atene, razven če me bo pri tem ovirala kakršna koli sila.

Profesor Georgios Streit, prejšnji grški minister za zunanje zadeve, je izjavil poročevalcu Ass. Press, da ima kralj Konstantin 287 izmed 367 poslancev na svoji strani in da obsega stranka Venizelosa le trideset poslancev.

HARDING POVABLJEN V MEHIKO.

Brownsville, Texas, 18. nov. — Bodoči predsednik Združenih držav, senator Harding, razmišlja o nujnem povabilu mehiških uradnikov, naj tekom svojega bivanja na jugu obišče tudi Mehiko.

VTIHOTAPLANJE PIJAČE V ZDRUŽENE DRŽAVE

V newyorško pristanišče je dospela z žganjem natovorjena ladja. — Žganje so zaplenili.

Neka ženska je telefonirala pristaniškemu nadzorniku Thomas E. Rushu ter izpovedala:

"Žganje, ki ga vozijo ladje v Združene države, bo ugonobilo mojega moža. Ali bi se ne moglo ničesar ukreniti v tem pogledu?"

Po prejemu tega telefonskega poročila so takoj odšli vladni detektiv pod poveljstvom inšpektorja A. O. Hoekensena na pristan št. 14, East River, kjer so pričeli takoj preiskovati mehiškansko ladjo "Mexico", katera je ravno priplula iz Havane.

Detektivji so našli mnogo zabojev žganja, skritega v tankih za vodo, mnogo steklenice pa je bilo tudi v morski vodi, ker so bile privezane z motvici za ribolov ter pogreznjene v morje. Nadalje so dobili detektivji zaboj žganja v premovalnih shrambah in nekaj steklenice v peči, kjer se peče kruh.

Žganje je bilo skrito tudi v prostori, kjer spe mornarji, v hladilnicah in ladijski ledenici. Izkratka: povsod, kjer je bil kak kotiček, kamor se je moglo vtakniti steklenico. Detektivji so aretovali nekega črne, ker so dobili za njegovo srajco osem kvartov žganja, dva nadaljna kvarta pa v njegovih hlačnih žepih.

Dočim so detektivji preiskovali ladjo, je delalo moštvo obupne poskuse, da reši, kar se da še rešiti. Izborna škotsko žganje je bilo na prodaj po \$1.00 steklenica, toda kupiti ga ni hotel nihče, češ, da je to žganje predobro, da bi se ga moglo prodajati po taki ceni.

Na pomol pristanišča so nato znosili mnogo steklenic, h katerim so postavili posebno stražo.

Ko v slučaju, da bo sprejel Harding povabilo, se bo obisk omejeval na kratko bivanje v Vera Cruz na poti iz New Orleansa v Panamo.

Povabilo, naj obišče Mexico City, bo Harding komaj sprejel, ker mu manjka za to potrebnega časa.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprej za tozadevna pojasnila na znanu in nezaslavno trdko

FRANK SAKSER,

62 Cortlandt St., New York, N. Y.

ENAKOPRAVNOST NEMČIJE V LIGI NARODOV

LE POD TEM POGOJEM BO NEMČIJA VSTOPILA V LIGO. — JE REKEL DR. SIMON. — ARGENTINA ZA NEMČIJO. — LATINSKI NARODI IMAJO PREMOČ V LIGI. — NEMCI BODO ZADOSTILI VSEM DOLOČBAM.

Aachen, Nemčija, 18. novembra. — Konstantin Fehrenbach, nemški kancler in dr. Simons, minister za zunanje zadeve, sta danes zaključila tukaj svoje potovanje po porenskih deželah ter imela govore, v katerih sta razpravljala o vprašanjih, ki se tičejo notranjega in zunanjega položaja. Simons je omenil pripisanje okrajev Eupen in Malmely k Belgiji ter rekel, da vidi Nemčija v odločitvi sveta Lige narodov le mimoslobo rešitev tega vprašanja.

— Mi ne gojimo nikake želje, da bi stopili v Ligo narodov, — je rekel, ko je prišel govor na to, — razven če obstaja namen, da se nas sprejme kot enakovredne ter tudi jasno da izraza temu namenu. Nes pametno bi bilo siliti se v družbo, v kateri sede ljudje, ki izjavljajo, da se bodo odstranili, če bodo sprejeti nadaljni.

Fehrenbach je izjavil, da ne zasluži mir, sklenjen v Versailles, imena miru. Kljub temu pa se bo Nemčija držala pogodbe ter je pokazala svoj sklep že z dejanji, kar dokazuje dobava premoga ter razoroženje.

— Čeprav je naša armada sedaj tako skrčena, da bi ne mogla obvladati niti notranjih zmed, smo vendar zaposleni s tem, da zadostimo določbam pogodbe.

Ženeva, Švica, 18. novembra. — Na zunaj gledano je dala organizacija Lige narodov manjšim narodom in prav posebno latinskim premoč v Ligi. Ko se je večeraj organiziralo odseke Lige, ki obstajajo iz po enega člana vse zastopanih narodov, se je dalo dvanaest predsednikov in podpredsednikov latinskim narodom in šest od teh je odpadlo na Južno in Centralno Ameriko.

Komitej za pripust novih držav, ki je postal zelo važen vsled zadeve Nemčije, ima predsednika v osebi Antonija Huenusa iz Chile in podpredsednika v osebi dr. Juan Callos Blanco iz Urugvaya.

V številnih krogih so mnenja, da bo to prevladovanje majhnih narodov v odsekih povzročilo še velike težkoče za velike narode. Če bodo mali narodi držali skupaj, bodo predstavljali veliko zapreko za nakane velesil v peharu zbornici.

Arthur Balfour, angleški državnik, stoji na čelu organizacijskega komiteja Lige ter je edini zastopnik, katerega ima Anglija v katerikoli komiteju.

Tako Švedska kot Argentina sta se izrekli večeraj za izvolitev Lige sveta potom plenarne zbornice Lige. S tem bi bil svet popolnoma predrugeč, kajti dosedaj je imel značaj zveze velesil.

Za enkrat se še ne more reči, kako veliko je gibanje za odstranjenje Wilsonove pogodbe. Mali narodi niso pozabili, kako so jih na pariški konferenci potisnili v ožadije.

Nekateri ljudje domnevaajo, da bo prišlo do spopada med Anglijo in in Fracijo. Obe deželi bosta seveda vprižorili poskus, da spravita v ospredje svoje interese, ki nikakor ne soglašajo v številnih točkah.

Pričakuje se, da bo prišel Lloyd George v Ženevo, da postavi svojega moža proti Francozu Viviani-ju, ki si je pridobil velik ugled vsled svoje govorniške nadarjenosti.

Ženeva, Švica, 18. novembra. — Južna Amerika in Afrika sta igrali v večerajšnji seji Lige narodov glavno vlogo in Honorio Puyredon, načelnik argentinske delegacije, je na odlični in učinkovit način dal izraza nazoru Argentine, da bi morali vsi suvereni narodi pripadati Ligi narodov, da se je izpolniti te odstrani nevarnost stvorjenja tekmujoče Lige.

Izjavil je, da je treba najti formulo, na temelju katere bo omogočen Združenim državam vstop v Ligo. Zahteval je nadalje direktno izvolitev sveta potom Lige same ter odpravljenje sistema, soglasno s katerim imajo velesile pravico imenovanja večine članov sveta Lige narodov.

Lord Robert Cecil, ki je govoril v imenu Južne Afrike ter omenil izjavo senatorja Hardinga, ki je rekel, da je Liga mrtva. Poročilo sveta Lige narodov pa kaže, da je Liga zelo živa.

Takoj po otvoritju plenarne seje je dobil besedo Honorio Puyredon, načelnik argentinske delegacije ter minister za zunanje zadeve.

— Argentina, — je rekel, — proklamira s tem princip, da ne daje zmaga sama posebi nikakih pravic.

DOSTI ŽGANJA ZA BASE - BALL IGRALCE

Oblasti so zaplenile štirideset zabojev slabega žganja, namenjenega igralcem.

Stamford, Conn., 18. novembra. — Vladni agenti so danes zalotili štiri osebe, ki so peljale iz New Yorka v New Haven štirideset zabojev žganja. Žganje je bilo namenjeno za igralce in druge udeležnike base-ball igre, ki se igra v soboto. Igro bo priredil Harvard-Yale klub.

Na steklenicah so bili prilepljeni listki z znaki izbornega žganja v resnici pa je bilo v steklenicah le navadno barvano žganje.

Vsi štirje so bili postavljeni vsak pod \$500 varščine in agentje so jim zaplenili tudi avtomobil.

BOJAKI NARODI SE NA "GLAS NARODA" NAJVRČI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRU, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi.

Včasih smo računali na pošiljke tve italjanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 2.50
100 lir	\$ 4.40
300 lir	\$12.60
500 lir	\$21.00
1000 lir	\$40.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsa prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

SVLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
YUGOSLAV PUBLISHING COMPANY
(a corporation) LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
52 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izlazi vsak dan izvenredno in v ponedeljek.
Za celotno leto vsake št. na Ameriko \$7.00
Za celotno leto vsake št. na Evropo \$5.00
Za celotno leto vsake št. na Azijo \$3.00
Za celotno leto vsake št. na Avstralijo \$2.00
Za celotno leto vsake št. na Afriko \$1.00
Za celotno leto vsake št. na Indijo \$0.50
Za celotno leto vsake št. na Oceanijo \$0.25

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Published every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$6.00

Advertisement in agreement
Special rates for advertising in this paper are available on application to the Editor.

GLAS NARODA
52 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 3274

Habsburžani in rešitev jadranskega vprašanja.

Znani ameriški poročevalci Eugene J. Young poročajo: S skoraj dramatično naglico so Italijani in Jugoslavlani uravnavali svoj spor radi meja v Alpah in radi kontroliranja Jadranskega morja. Dve leti je bilo vsaki trenutek pričakovati izbruh vojne med obema deželama. Pred enim mesecem sta si stala oba naroda še nasproti na Koroskem, pripravljena boriti se zaradi izida ljudskega glasovanja. Sedaj pa sta skozi preko noči postala prijatelja. Jugoslavija, ki se je več kot osem mesecev upirala vsem pretinjam, ki se držala svoje zahteve, da Reka ne sme postati italijanska, je sedaj privolila v neodvisnost Reke, — kar pomenja isto, — in Italija ima direktno teritorialno zvezo z Reko, da ji pride na pomoč. Italija je dobila gorске meje, otoke, postojanke ob dalmatinski obali s tako lahkoto, kot da bi ne bilo nikdar najostrejših sporov glede vsake najmanjše posameznosti. Na drugi strani pa je opustila Italija svoje zahteve do skoraj cele Dalmacije, dala Jugoslaviji trgovinske koncesije ter odredila vse potrebno, da bo imela njena nova "prijateljica" glas glede bodočnosti Albanije.

Ta harmonična uravna je ono, kar sta predsednik Wilson ter Clemenceau zaman skušala doseči v Parizu. In vseh konferencah ministrskih predsednikov izza povratka Wilsona v Ameriko se je izjavljalo pritisk na obe deželi, da naj napravita konec negotovemu in mučnemu stanju. Jugoslavlani in Italijani pa niso hoteli popustiti in ko se je glasilo, da se bo vršila nova konferenca, je bilo opaziti v dobroinformiranih krogih le malo upanja na uravnavo.

Ključ k temu, kar se je zgodilo, je v ugotovitvi jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve, dr. Trumbića, ki je pojasnil, zakaj je njegova dežela toliko žrtvovala. Rekel je:

Obrniti smo morali svoje oči od vprašanj, ki so ločevala Jugoslavo in Italijane in dvigniti smo jih morali k vprašanju, ki bi morala združevati obe deželi za njih skupni interes.

Z drugimi besedami rečeno ni bil motiv toliko skupna dobra volja, temveč skupen strah. Italija in Jugoslavija sta sklenili, da je čas priti do soglasja, kajti obe sta videli dvigati se na severu nevarnost, — Madžarsko in Habsburžane, — in obe deželi sta se morali združiti, da odvrneta to nevarnost.

Sekcija Italije in Jugoslavije zaključuje železni zid, katerega se je zgradilo, da se prepreči Habsburžanom povratek k moči. Pred kratkim ustanovljena "mala entente", obstoječa iz Čehoslovake, Jugoslavije in Rumunske se je sedaj zvezala z Italijo v obrambo varnosti vseh prizadetih.

Le malo resničnih dejstev glede velikega diplomatskega boja ter številnih monarhičnih intrig, ki so se vršile v centralni Evropi v zadnjih mesecih, je smelo priti skozi cenzuro v Ameriko. Čeli položaj na takozvanem "novem Balkanu" pa se je izpremenil in sicer na tak način, da je globoko vznemiril narode, ki so bili ustvarjeni ali ojačani na mirovni konferenci.

Glavno dejstvo v novi porazdelbi je to, da je Francija vzela Madžarsko pod svojo zaščito. Francija gradi novo ognjske železnice in industrije. Še bolj značilno pa je, da se je lotila zapetnega oboroženja ter organiziranja madžarske armade. Pred kratkim se je mudila v Parizu madžarska vojaška misija, ki je stopila v stik s francoskimi vojaškimi oblastmi.

Časopisje centralno-evropskih dežel je bilo polno tveganj, da gre francosko-madžarski sporazum še dosti dalje, — da določa definitivno vojaško alijanco ali zvezo, na temelju katere bo prišla madžarska armada v slaba potrebo pod francosko kontrolo. Na drugi strani pa na bi bila Madžarska deležna pomoči Francije, če bi se nahajala v sporu s kakim sosedom ali če bi skušala zavojevati Nemško Avstrijo v namenu, da zatre radikalno gibanje. Naj so pogoji taki ali taki, zadosti dokazov je na razpolago, da delata v centralni Evropi dve vladi v tesnem soglasju.

To soglasje je bilo posledica boljševiškega napredovanja na Poljskem tekom preteklega poletja. V onem času je izgledalo prav tako kot da bosta Anglija in Italija sklenili dogovor z boljševiki, na temelju katerega bi postali boljševiki praktično mojstri Poljske ter v neposrednem stiku z radikalnim elementom v Nemčiji.

Francija, skoro izolirana vsprto nove nevarnosti, se je obrnila na edino silo, ki je v stanu boriti se proti boljševikom, — na katoliške narode. Poljska je katoliška dežela in vse je izgledalo kot da prišla pod kontrolo rdečih armad. Razvnetega se bori boljševizem proti veri in katoliki v vseh centralno-evropskih deželah so se zavledali dejstva, da se bo vnel boj na življenje in smrt za vero, če bodo ruski boljševiki in pruski radikalni elementi strnili skupaj svoje sile.

Francija je v pričetku tekočega stoletja prekinila vse odnose z Vatikanom ter se s tem odpovedala starodavnemu vodstvu med katoliškimi državami in narodi. Tekom vojne pa je prišlo na dan, da so francoski katoliki prav tako lojalni kot drugi razredi. Izgnani duhovniki so se vrnili, da se bore s prvih vrstah, usmiljenke so skrbele požrtvovalno za ranjene in velik val religioznosti je šel preko dežele, da mudi utehe milijonom užalostjenih. Imenovanje francoskega poslanika pri Vatikanu in kanonizacija Device Orleanske, — ta dva dejstva sta pomenjala popolno spravo.

Na ta način je bila Francija v trenutku poljske krize v stanu obnoviti svoje vodstvo med katoliškimi narodi. Po celi južni Nemčiji, Avstriji in Madžarski so bili številni vojaški oddelki, na skrivnem organizirani, pripravljeni nastopiti za slučaj, da bi se v resnici pojavila taka nevarnost. Armado Madžarske naj bi se nanovo organiziralo, da bi bila v stanu iti preko Karpatov ter pasti boljševikom v bok.

Francija je morala s svoje strani sprejeti razmere kot jih je našla. Madžarska se je izrekla za zapetno ustanovljenje monarhije in admiral Herthy, regent, naj bi opravljal svojo službo le toliko

čas, dokler bi ne posadil krone sv. Štefana na glavo kakega Habsburžana. Zastopniki Vatikana so bili v polnem soglasju s tem načrtom. Avstrijska legija je bila inkorporirana v armado, pripravljena navaliti na domačo deželo ob prvi ugodni priliki. Povratek Habsburžanov, katerega podpira sedaj Francija, je ono, kar vznemirja Italijane in Malo entento.

Tradicija habsburške hiše je namreč, da ji še vedno pripada vsaka dežela ali pokrajina, ki je bila nekoč njena last. Vsak član družine, ki sedi na prestolu, mora smatrati za svojo glavno dolžnost, da pribori nazaj vse dežele, katere je izgubila hiša. Če se prejšnji cesar Karol ali kateri njegovih sinov vrnil na prestol v Budimpešti, se bo celi habsburški upliv obračal ne le proti absorbiranju Avstrije, temveč tudi Transilvaniji, katero imajo sedaj Rumunci. Slovaške, jugoslovanske provincije ter Trsta, Reke in drugih ozemelj, katere ima sedaj v rokah Italija. Pri tem nočemo niti omeniti severne Italije, katero Habsburžani še vedno zahtevajo zase.

Mogočne paravne sile so na delu v prilog take restavracije, o zemlja, ki je preje predstavljala avstro-ogrsko monarhijo. V prvi vrsti so Madžari najbolj mogočno in združeno plemo v centralni Evropi, kar so dokazali tekom dolgih stoletij neprestanih bojov. V drugi vrsti imajo v svojih rokah ekonomsko središče, ki je potrebno za pokrajine na severu in iztoku. Če bi ne bilo plemenskih nasprotstev, bi Slovaška in Transilvanija povsem naravno gravitirali proti Madžarski.

Na isti način so slovanski okraji med Madžarsko in morjem glede svoje prosperitete v glavnem odvisni od trgovine s svojimi severnimi sosedi.

Bismarck je rekel nekoč, da bi kakšna druga sila spravila te pokrajine skupaj, če bi tega ne stogili Habsburžani, ker je ta zveza "zemljepisna potreba." (Geographische Notwendigkeit.)

Bile so te razmere, ki so v zadnji spomladi ter zadnjem poletju dovedle do ustvarjenja Male entente. Na odločilnih mestih so spoznali da jih bo Madžarska najbrž napadla, če se ne združijo in da bo skušala najprvo odčepniti Slovaško, nato Transilvanijo ter končno priboriti si izhod na morje preko jugoslovanskega ozemlja. Agenti admirala Horthy-ja so bili na delu v vseh teh deželah in od časa do časa je prišlo do uporov proti novim vladam.

Dogovor, sklenjen med člani Male entente, določa, da morajo priti vsi ostali člani na pomoč, če bi bil kak član napaden. Brez dvoma je v novem dogovoru med Italijo in Jugoslavijo klavzula iste vsebine. Vprizorjeni so bili v zadnjem času tudi napori, da se pritegne tudi Bolgarsko in sicer na temelju razloga, da bo v takem slučaju zavartovana pred vsakim napadom od strani boljševikov ali pa Turkov.

Dopisi

New York, N. Y. — Slov. keglarski klub v New Yorku, priredi v nedeljo dne 21. t. m. v dvorani na St. Marks Place, svoje prvo igro ("Visokoleci ali brezplačna večerja" spisal Ven. Bro. Akurizj Somrak) s sodelovanjem tamburškega kluba "Slovenka", pevskega društva "Domovina" in domače godbe. Kdor se želi zadnji nedeljo pred adventom še enkrat pošteno nasmejati, naj pride in ne bo mu žal. Vloge so razdeljene med najbolj salji vse igralce. Po igri bo prosta zabava.

Toraj nasvidenje v nedeljo ob petih popoldne!

Poročevalc.

Cleveland, Ohio.

Ob času razpada pokojne gale Avstrije je bilo veliko dopisov in razprav v slovenskih časopisih o naši stari domovini. In danes? Vse je nekako vtihnilo, kot bi bilo to vprašanje najbolje rešeno ali pa kot bi ne bilo več nobene pomoči za zaslužene Slovence in Hrvatce. Pri posameznih se je o hlabila tista navdušenost kot je bila v začetku in danes pride le na javnost glas iz urada Jugoslov. Rep. Zdrženja ali Slov. Nar. Zveze. Slednjič bo tudi tam nehalo, ker ne bo sredstev. Kar je narod dal, je rad dal, a v nadalje se bo branil kaj dati, boječ se, da se nanovo ne spjel na led.

Iz glavnega urada JRZ. je bilo pred kratkom naznanjeno, da bi se člani JRZ. oglašili v prid bodoče konvencije, katere bi se imela vršiti. Diskuzij v ta namen in predlogov ni videti v časopisih od strani članstva. Kot sem omenil, narod se več za to ne zanima. Mogoče je par fantov v nasebnini za JRZ., kako pa naj pošljejo delegata na konvencijo, kdo bo po kril stroške? Tako je večina po Ameriki za bodočo konvencijo. Konvencijo bi sploh vodili čikaški člani JRZ. (ali glavni faktorji pri JRZ.) in ne splošno ameriški Slovenci in Hrvatje.

Zato bi bilo umestno, da bi se darovalci tega sklada, katere svota je še \$36,000, reči šeststideset tisoč, kot se je poročalo, oglašili.

V Charleston, W. Va., so aretirali nekega prejšnjega policijskega načelnika pod obtožbo, da je kupil glas nekega črnca, ki je moral glasovati za demokrate. Ta glas bi demokratom itak ne pomagal dosti, kajti Harding ima svojih 80,000 glasov večine.

Lord Cecil pravi, da je Liga narodov zelo živahna. Za Amerikance je pa Liga narodov od 2. novembra naprej mrtva.

Prohibicija ne povspešuje samo želje, pač pa, kot kaže zadnja statistika, tudi krvoločnost.

V Union bolnišnici v Kemmererju, Wyo., leži že več časa rojak Ivan Petrovič. Tudi on je član društva sv. Mihaela št. 27. Pred nedavno je prišel iz Anaconda. Mont. Boleha na odprtju krvi v nosu in v grlu.

V isti bolnišnici je tudi rojak Vincenc Zlabernik. Bil je operiran na kili.

Po tukajšnjih premogorovih se dela vsak dan.

Matija Pogorelec.

Bit će svega i svačega!

Afnaoče svoje predpostavljene, bodo liderji pri tej priliki najbrže nazdravljali italjanki popustljivosti, in če bo kaj pinka v kasi, tudi poslali Giolittiju svojo vdanostno brzojavko.

Vse se je čudilo predrznosti srbskih delegatov, ki so sklenili z Italijani pogodbo, ne da bi vprašali prizadetih Slovencev za svet.

Toda kaj je ta predrznost v primeri s šovinizmom tukajšnjega srbstva?

Šovinistični so sicer, toda silno šinkosrečni. Tudi Slovence hočejo namreč imeti zraven. Hočejo, da bi slovenski pevi nazdravljali Veliki Srbiji ter poveljevali s najkrasnejšim, kar ima slovenski narod — a slovensko pesmijo — početje naslednikov Vuka Brankovića v Rapollo.

Neče brate, izjela te guja!

Gospoda si ne da dopovedati, da Slovenci nočejo. Gospodje si lijo z glavo v zid in pravijo prav po "jugoslavenski", da morajo. Zapomnijo naj si, da je New York predalce od Belgrade, da bi morala v vsakem, bodisi pravičnem ali krivičnem slučaju obveljati beseda onega, ki se križa s tremi prsti.

Kadar trkajo ljudje na svoj značej, zveni ponavadi zelo vpolo.

Peter Zgaga

Šel sem po cesti navzdol. Boren, ves polomljen starček me je vstavil.

Imel je vnete, solzave oči, modrikaste ustnice, raztrgane eunje na sebi ter grde rane.... O, kako strašno je beda spasila to nesrečno bitje!.... Stokal je ter prosil v bogaima.

Prišel sem brskati po vseh žepih. Nisem pa imel pri sebi niti denarnice, niti ure, niti roba ne. Lerač pa je še vedno čakal.... Njegova iztegnjena roka se je tresla od slabosti. Ves zmešan in v zadregi sem prijel to umazano, tresočo se roko ter jo močno stisnil.

— Ne huduj se, brat. Jaz nimam ničesar.

Berač je dvignil svoje vnete oči. Krog ustnic mu je zaigral uspeh in nato je hudi on stisnil svojo roko.

— Je že dobro, brat, — je rekel tiho. — Tudi za to sem ti hvaležen. Tudi to je dar.

Čutil sem, da sem tudi jaz sprejel od njega dar, dar svojega brata.

Zob časa je tisti zob, ki ti ga vstavi zobozdravnik.

Šteti cente, da bodo mogli tvoji dediči zapravljati dolarje.

Nekega mladega človeka so priveli pred sodnika, ker je obstrlel nekega drugega.... Ko ga je sodnik vprašal, zakaj je streljal nanj, je odgovoril: — Njegova zunanost mi ni ugajala.... Če bi bila stvar taka in če bi se vsi držali tega, bi kmalu zmanjkalo vse municije na svetu.

Zelo dovtopno je, da hočejo sedaj Angleži preiskati okoliščine, ki so dovedle do nasilne smrti tisočev prebivalcev Haiti pod ameriško administracijo.... Če se brigaš jaz za moje Irce, se bom brigal jaz za tvoje Haitece, — pravi London.

Iz Washingtona poročajo, da ne bodo Združene države opustile uporabo strupenih plinov. Preje v Parizu, so gospodje seveda povsem drugače govorili.

Newyorška srbska kolonija, ki je že večkrat indirektno zatrdjevala, da je kvintesenca vsega ameriškega jugoslovanstva, se pripravlja na veliko slavlje.

Z veliko zabavo, banketom in sam ne vem s čim vse, hoče proslaviti ujedinjenje Velike Srbije s tem pritisniti svoj pečatek na izdajalsko skrupualo, ki so ga odobrili srbski delegatje v Rapollo.

Bit će svega i svačega!

Afnaoče svoje predpostavljene, bodo liderji pri tej priliki najbrže nazdravljali italjanki popustljivosti, in če bo kaj pinka v kasi, tudi poslali Giolittiju svojo vdanostno brzojavko.

Vse se je čudilo predrznosti srbskih delegatov, ki so sklenili z Italijani pogodbo, ne da bi vprašali prizadetih Slovencev za svet.

Toda kaj je ta predrznost v primeri s šovinizmom tukajšnjega srbstva?

Šovinistični so sicer, toda silno šinkosrečni. Tudi Slovence hočejo namreč imeti zraven. Hočejo, da bi slovenski pevi nazdravljali Veliki Srbiji ter poveljevali s najkrasnejšim, kar ima slovenski narod — a slovensko pesmijo — početje naslednikov Vuka Brankovića v Rapollo.

Neče brate, izjela te guja!

Gospoda si ne da dopovedati, da Slovenci nočejo. Gospodje si lijo z glavo v zid in pravijo prav po "jugoslavenski", da morajo. Zapomnijo naj si, da je New York predalce od Belgrade, da bi morala v vsakem, bodisi pravičnem ali krivičnem slučaju obveljati beseda onega, ki se križa s tremi prsti.

Kadar trkajo ljudje na svoj značej, zveni ponavadi zelo vpolo.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898
Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.
Predsednik: MIHAIL BOVANSKI, Box 176, Box 261, Coonemung, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BAIANT, Box 109, Pear Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Box 109, Lorain, O.
Blaginik: GNO. L. BEROZICH, Box 109, Lorain, O.
Blaginik neplačanih članov: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

Paročni.
Predsednik: LEONARD SLABODNIK, Box 494, Ely, Minnesota.
Tajnik: JOHN KUPNIK, Box 24, Ely, Pa.

Prostovoljni.
JOHN FLAUTE Jr., 422-1st Ave., Duluth, Minn.
JOHN MOVNER, 224-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT. POGORELEC, 1 W. Madison St., Chicago, Ill.

Koristolni Odgov.
RUDOLF PERDAN, 8024 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, 496 Washington St., Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 W. 1st Ave., Johnstown, Pa.

Glavni Uradniki.
JOSEPH GOUZ, Ely, Minnesota.
ANTHONY MOTZ, 6441 Avenida M., So. Chicago, Ill.
IVAN VABOGA, 1124 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Vse stvari tiskajo se uradnih medev kakor tudi denarne polizjatev naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika prototnega odbora. Prošnje na sprejem novih članov in sploh vsa stvarstva sprizavala se naj pošiljajo na vrhovnega nadzvalnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na obilni pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvil. V blaginji ima okrog \$300,000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, obšodnih, in pomurtnih je izplačala še nad poldrugi milijon dolarjev. Jednota daje okrog 8 tisoč rednih članov (ice) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tani, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se sglasi pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitve novih društev se bo obratilo na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali manj.

Slovenske novice.

Heilwood, Pa.
Tukaj je umrl Bartel Hriberšek po kratki dan trajajoči bolezni. Rodom je bil iz Hrstnika.

Waukegan, Ill.
Rojak Alojzij Verhovec, gredoč čez cesto na nočno delo, se je izognil nekemu avtomobilu; a medtem ko ga je zadel nek drugi avtomobil od strani s tako silo, da ga je zagnalo 15—20 čevljev daleč na drugi tlak, kjer je nezvestno obležal, avtomobil pa je zdirjal v temno noč. Nahaja se v bolnišnici, ali pretresene možgane.

Cleveland, Ohio.
Na Common Pleas sodnji so dobili druge državljanske papirje: John Strekalj, John Perše in Joseph Pintar.

Poročila sta se 8. nov. Jos. Rolih in Antonija Vičič, stanujoča na 9411 Elizabeth Ave. Nevesta je pred kratkim dospela iz Ilirske Bistriče. Bilo srečno!

Umrl je Alojzij Semič, stanujoč na 1065 E. 61. St. Pokopali so ga 2. nov.

Staršem Godec je umrla 5letna hčerka Viktorija.

Družini Rupert na Shawnee Ave. je umrla hčerka, stara 11 mesecev.

Stefan Gajdič je tekel za ulično karo na 55. cesti, ko ga je podrl avtomobil in je dobil skoro smrtne poškodbe. Gajdič je star 27 let in stanuje na 2943 E. 126. Street.

Za platom na 55. cesti blizu St. Clair Ave. so našli nezvestnega Antona Suštaršiča. Prepeljali so ga v bolnišnico sv. Luke. Policija misli, da so ga napadli in pretepili roparji.

Vlomljeno je bilo v stanovanje Rose Hribar na 812 London Rd. Vlomilci so ji vzeli \$150 in zlatino, Franku Florbe pa \$9 v gotovini.

Andrej Vojnar, ki je pri napadu na plačilnega mojstra William Howe, uslužbenca The Smeed Box Co., istega ubil, je bil obsojen v dosmrtno ječo. Eno uro po izreku te obsodbe sta priznala, da sta kriva umora drugega reda, tudi njegova tovariša Mihael Stana in Frank Filipovski in sodnik ju je obsodil na dosmrtno ječo. Ker sta dva sama od sebe priznala krivdo, preostaja sedaj samo še eden izmed napadalec, Mihael Nestor, ki se nahaja v okrajni ječi, čakajoč obravnave. Vojnar je sprejel sodbo čisto mirno in isto tako njegova štiridesetna nevesta. Takoj so vse trije obsojenci odpeljali v Columbus, kjer bodo prebili ostali del svojega življenja, ako ne dosežejo pomilostitve.

Frank Mervar je dobil nazaj svoj avtomobil, ki mu je bil ukraden pred par tedni. Notri v Michigani je dobila policija avtomobil in ga dopeljala v Cleveland. Dva roparja je policija zaprla. Avtomobil ni nič pokvarjen, samo kolesa so precej izrabljena, ker je napravil tako dolgo pot.

Joliet, Ill.
V slovenski cerkvi sv. Jozefa sta bila poročena Frank Železnik in Marija Kastele, ki je pred par tedni dospela iz stare domovine. Tovariš in tovarišica sta bila Ign. Kastele in gđ. Antonija Planinšek. Bilo srečno!

Mr. John Grahek, 1012 North Broadway, glavni blaginik K. S.

Port Washington, Wis.
Ponesrečil se je v tovarni rojak Anton Pustoslavsek. Stroj mu je odtrgal prstanec na roki.

Ker se je Jozef Jelovnik preveč navlekel zlahke kapljice, se je počutil silno močnega in hrabrega. V svoji hrabrosti je preveč izjavljajoč korakal in preveč hrupno izražal svoje misli, vsled česar ga je opazilo oko postave ter ga spravilo na varno. Da si bo mogel pošteno ohladiti svojo kri, mu je sodnik podelil 40 dni zapora.

Milwaukee, Wis.
Dne 31. okt. zvečer je izvršil samomor na policijski postaji rojak Jakob Haložan. Policija ga je dobila na Reed St., ko je taval z nekim tovaršem, ne vedoč za svoj dom, radi česar ga je spravila s prijateljem vred na policijsko postajo. Tamkaj si je poneči razrezal srajco, si napravil iz vrve in vr se obesil. Sodi se, da se mu je omračil um, ker je že prej govoril v neki gostilni o samomorilnem namenu in bil popolnoma zmešan. Jakob Haložan, podomače Pauk, je bil star 40 let in rodem iz vasi Sikolje. fara Cirkovec na Dravskem polju. Bil je član društva Sloza št. 1 J. P. Z. Sloza, katero mu je priredilo dostojen pogreb, ki se je vršil 3. nov. na Good Hope pokopališču. Sorodnikov ne zapušta takaj nobenih.

Na kozah je zbolela najmlajša hčerka Tilka obžemanega gostničarja Mihaela Kirn na 309 Ellen St. Bolezen ni nevarna.

Cestar Martin.

Nekaj posebnega je bil cestar Martin. Ni bil v svoji službi samostojen, ampak je delal v službi državnega cestarja Franca Dovžana. Slednji je imel v Doli svoje malo posestvo in zaradi tega posestva ni mogel biti ravno vsak dan na cesti. Svoje službe pa tudi ni maral opustiti, ker mu je nesla vsak mesec gotov prislužek in mu je obetala na stara leta majhno pokojnino. Na cesti pa tudi pridejo semetja opravila, ki jih en sam možki precej težko opravi ali vsaj z veliko zamudo. Zato si je držal Franca Dovžana v Doli svojega hlapca, ki mu je potem pomagati pri delu in na cesti. Ker je bil razmeroma mirne narave in svojih ljudi ni čez mero izrabljal, mu ni bilo treba vsako leto o Simeleli iskati novih posloj. Hlapce Martin se je bil že tako privadil hiše in dela na cesti, da ga je bilo mnogo gosteje videti na cesti kot cestarja samega. Zato pa ga je cela okolica le klicala s cestar Martinom.

Nihče prav ni vedel, kaj je s tem cestarjem Martinom. Bilo je pred leti v pozni jeseni enkrat, ko je moral Franca Dovžana sam delati na cesti. Ravno tisto leto je bil prikupil precej njih k svoji hiši. Med letom je še zmagal sam s svojo ženo, otroci in dekle Marjano delo na polju in na cesti. Pristajpa je jesen, ki zahteva, da morajo vsi pridelki polja biti pospravljeni, da mora biti vsajena ozimina. V jeseni pa mora biti tudi cesta naravno z gramozom posuta, obcestni rovi morajo biti osušeni, ob robih mora biti trava, ki je mogla začeti siliti na cesto, odstranjena. Torej vsak dan več dela. Dnevi pa so vedno krajši. Želel je na cesti izprazniti ljudi, če znajo za kakoga hlapca. Objubil je razmeroma dobro plačo in zadrževal, da delo bo prenaporno. Pri hrani ga pa tudi ne bo ločil od ostale družine.

Nekaj dne se pelje zraven dolskega posestnika Ravnjaka tu, možki. Cestar pozdravi kmeta in začne se pogovarjati o tem in onem. Ni bilo dolgo in Dovžan je prišel s svojim načetom v razgovor. "Hlapca iščem. Moram ga imeti. Pa sedaj na jesen ga je težko dobiti." Ravnjak in njegov sopotnik se spogledata. Kmet pušči cestarja naprej pripovedovati kaj vse bo moral pri njem hlapca delati in kaj vse bo imel za plačo. Konec koncev je bil, da se je sopotnik ponudil cestarju Franca za hlapca in je že takoj isto noč ostal v njegovi hiši.

Malo nekaj čudno se je zdelo, ko je pogledal cestar Franca Dovžana poselsko knjižico svojega hlapca. Martin Knez mu je bil ime. Rejen je bil Podhumom, stari petintrideset let. Pa vse to se mu ni zdelo nič čudno. Čudno je bilo samo to, da je bila knjižica čisto nova in še ni bilo v njo vpisane nobene službe. Ker pa mu je Martin ugajal in je bil z njegovim delom zadovoljen, ga ni nič dalje izpraševal po vzroku. Mogoče je da je prejšnjo izgubil. Mogoče mu jo je prejšnji gospodar zadržal. Nenavadna se mu je zdelala tudi oblika Martinova. Bila je vsa tako iz boljšega blaga. Poselno cestarjeva žena je vedela marsikaj povedati, kako lepo perilo ima hlapce Martin. Pa tudi to ju ni končno veliko vznemirilo, ker so spoznali v Martinu resvarčnega človeka. Tako je minula jesen in zima in začelo se je novo leto.

Stanoval je Martin v mali podstrešni sobi z enim oknom. Ker je bil cestar Franca z njim jako zadovoljen, si ga je na vse mogoče načine hotel obdržati pri hiši. Veliki noči mu je dal njegovo sobico nanovo obeliniti. Dal mu je bil na razpolago omaro za obleko. Postelj pa mu je že prej bil čisto oskrbel. Kovček Martinov je stal v sobi ter miza in dva stola. Te je bila vsa oprava, ki je nje mu zadostovala, in je bil zadovoljen z njo.

Tudi glede dela je bil hlapce Martin zadovoljen s svojim gospodarjem. Zjutraj, ko je vstal, je šel živino oskrbet, potem k zajutruku in nato na cesto, če ni bilo pri domu kaj nujnega. Na večer pa zopet oskrba živine.

Delo na cesti ni nobena umetnost. Tudi navadno ni posebno težko. Enakomerno se giblje dan za dnem. Enkrat se odpravijo smeti in blato, zopet se čedijo ro-

Umirajoča dolina

Ocelovec, 22. sept.

Svet za sebe je bil Ziljska dolina pred vojno, bila je dolina veselja in sreče. Tod je živel naše slovensko ljudstvo v idiličnem miru, negovalo svojo grudo in skrbno čuvalo narodno dedščino, slovenski jezik in pesem.

Svet za sebe je Ziljska dolina tudi danes. Pa kakor rad sem zahajal tja v habsburških časih, tako rad in čisto sem otrešel letos njen prah raz moje čevlje. Ziljska dolina je postala dolina sužnje, in česar se ni posrečilo v mnogih stoletjih petdesetmilijski Avstriji, to je urno izvršila v teku enega leta država berčica, Renner-Seizova Avstrija. Kot monarhična veljala se je morala stara država ozirati kolikor toliko na prejšnji, današnja republika. ta najkrajnejši proletarec med državami, pa ne čuti več nobenega strahu pred mednarodnim javnim mnenjem.

Prvi vtis: Zila ni več na zunaj slovenska, ampak samo v zatihju starih sten. Na ulici, v uradu, Bog ne da, da spregovoriš javno slovensko besedo. Zapisan si, nemožeš, izključen iz družbe, srbski izdajalec in ako nimaš urnih pet, ti nikdo ne jamči za življenje. Ne v uradu, ne v šoli, ne v cerkvi ne čuje domače besede, neki spakredan valupnek, ki ni ne eno ne drugo, žali uho. Ziljani so v resnici še Slovenci. Ne znajo govoriti nemščine, pa jo morajo govoriti. Treba je bilo petletne svetovne vojne, da smo prišli k nadkulturnemu dejstvu, da tepen narod prepoveduje govorico delu naroda-zmagovalca.

Pestno pravo avstrijske republike vlada po znanem pravilu: "Und willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel ein." In da postane ziljski Slovenec čez noč nemški brat, zato je izključena iz šole poslednja slovenska beseda. Najprijetnejša pedagogična metoda je postala palica in klofuta. V svrhu čimprejšnjega ponemčenja je morala slovenska beseda tudi iz cerkve, razleze, iz spovednice. Ljudje se ne morejo več spovedati, ne hoditi k pridigam, ki jih ne razumejo in pričakujejo molče in udano v božjo voljo, da se vremena vendarle zjasni. Pripetilo se je, da je obiskal pretekli dni mlad slovenski frančiškan svoje ziljske rojake. — Slučajno je bilo žegnanje v Ziljski Bistrici in župljanom iz Zahomeca se je zahotelo slovenske propovedi. Župnik ni hotel, pa vseeno ni upal prepovedati da pridiga v domačem jeziku frančiškan - domačin. Pa nemška kultura je bila takoj na mestu. Poslali so godbo pred cerkveno vrata, ki je zvalila radovedne iz notranjščine in motila druge. Tri dni nato je prišel k frančiškaniu orožnik z ukazom, da naj ne nadleguje več republike s svojo navzočnostjo. Ljudstvo je jokalo, je prosilo. Nič. Zato pa se šopiri luteranstvo.

Republika je obdarila Ziljsko dolino z novim, dvomilijim darilom. Št. Vidski okraj izgublja prvenstvo. Alkohol se je združil v avstrijskim režimom in dopolnjuje kar poslednji ne zmore. Vsaka deseta hiša je že žganjarna. Prvotno nemška gnezda, sedaj izprilevališča zdravega naroda. Psihologičnih vzrokov za ta neprijetni pojav pač ne bo iskati predaleč. Ko je vstajala Jugoslavija iz so naši bajoneti prepodili čudno zmes onih elementov, ki so organizirani v "Volkswehr", so si Ziljani odahnilo in zaukali od veselja. Najlepši zori pa je takoj sledila črna noč. Izhoda ni videti nikjer. Težko je v takih razmerah ohraniti duševno ravnovesje. To je upropastilo večmilijonske narode. Krivično je od ene same doline zahtevati nadheroične sile. Razvoj vodi po poševni ploski rapidno navzdol. Pretepanje, postopanje, nemarnost vse to je neljuba posledica razširjajočega se alkoholizma. Nič ne ščiti našega človeka. Rekvizicije dovršujejo, česar ne more uradniški pritisk in nemškutarska sirovost. Orožništvo pleni v imenu republike žitnice in hleve našega kmeta brez obzira, ad ubogim Ziljanom znaša Nemec svojo jezico nad Jugoslovani. Mentalitet nemškega naroda ni spremenila tudi najkruvavejša vojna.

Slovenski časopis je izobčen iz Ziljske doline. Ljudje so naročeni nanje, a ostanejo, se že ve, kje. Splošni vtis ziljskega izleta: — organiziran in surov, brezobziren teror; splošna demoralizacija; gospodarsko izžemanje v prid nem-

škega elementa, rapidno propadanje narodne zavednosti Ziljske doline je podoba žalosti in mizerije. Ni še zamrla poslednja iskra v duši slovenskega Ziljanca. So še hipni trenotki, ko izmučena narodna duša upa, da jo pridejo bratje osvobodit od jugovzhoda. Ampak ti trenotki se redijo. Dolina umira. Zemlja propada, ljudstvo se pogreza v uravstveno apatijo. Takšni so sadovi republikanske svobode v Nemški Avstriji.

Raznoterosti

Domači osel. Zelo zširjeno je mnenje, da spada konj med najstarejše domače živali ali pa, da je bil celo prva žival, ki jo je človek ukrotil. To je zmotno. Prva žival, ki je trajno prišla v človekovo družbo, je bila vsekakor tista, iz katere se je razvil domači pes. Ali se preden je človek ukrotil konja, je bil osel udomačen. Dvatisoč let pred Kristom se ni bil konj znan kot domača žival. V Egiptu so pa našli skrbljivo ploščo, najbrž tritisoč let pred Kristom staro, na kateri je videti že osla poleg goveda in ovce. Na ta način je služil osel najmanj 1500 do 2000 let prej človeku, kakor konj. Po risbi je jasno spoznati, da je bil egiptovski domači osel, ki je prišel iz Egipta gotovo v Zgornjo Azijo, le malo izpremenjen potomec nubijskega divjega osla, medtem, ko je v pasmi naših domačih oslov redkokdaj opaziti plemo osla z afriškega samoljskega obrežja. — Neka zelo živahna slika iz mozaika, najdena v rimskem mestu Hippo Regius in izvirajoča iz dobe po Kristusovem rojstvu, predstavlja lov novej, antilop in divjih oslov, ter kaže, da je živel okrog Atlasa v severozahodni Afriki še drugo lokalno oslovsko plemo, ki spominja na somalijskega osla in se je gotovo tudi križalo z domačim islom, prišedšim iz vzhoda.

Novost pri filmski produkciji. Fizika Abraham E. in L. Bloch sta dognala, da je iz leydenske steklenice mogoče v sekundi proizvajati 20.000 do 50.000 električnih isker. Izajajo so porabili pri kinematografiji, tako da je sedaj s pomočjo nove luči mogoče kinematografske posnetke napravljati neznansko hitro. Hitrost je tako velika, da je kinematografom mogoče fotografirati letelo kroglo, pri čemur je treba v eni sekundi vzeti do 50.000 posnetkov.

Govedo se močno slini, kadar i-

POZLAČENJE PLEMIŠKIH GRBOV.

Ne motimo se, če pravimo, da je seznam srečnih, neločenih zakonov med bogatimi Amerikanci ter evropskimi plemeniti zelo kratek, oni nesrečnih in ločenih pa zelo dolg.

Sedaj je bila ločena tudi gospa Vanderbilt od svojega moža, vojvode iz Marlborough. To je najnovejši dogodek te vrste, a nikakor ne zadnji. Ločitve bogatih in plemenitih, ki spadajo skupaj, se dogajajo tako redno kot tiktakanje ure.

Kraljevi otroci v pesmi ne morejo priti skupaj, ker je voda pregloboka. Milijonarke ter nosilci plemiških imen Evrope pa ne smatrajo vode Atlantika za pregloboko. Pridejo skupaj, a ne za dolgo časa. Vedno pride nekaj vmes, kar napravi konec zakonski sreči, če je sploh kdaj obstojala in kar pomnoži zgodovino slavnih ločitev za nov slaraj.

Milijoni v dolarjih in visoko plemenita in slavnna imena izgube vedno po poteku gotovega časa svoj blask in od vsega ne ostane nič drugega kot zakonska mizerija, iz katere se rešijo na ta način vkovani s pravorekom sodnika.

Milijonarke hčerke, ki so bile tako previdne v izbiri svojih starišev, so pogosto zelo neprevidne v izbiri svojih evropskih mož. Ponašajo se tako pustolovstvo konča z izgubo par milijonov ter vseh iluzij.

WSS WSS WSS WSS WSS WSS

Moški in ženske

nikar ne trošite časa z zdravniki, ki vam ne morejo pomagati. Jaz vam bom pomagal. Jaz sem trideset let znan specialista. Moja posebna stroka so ženske. Čne, jetrne, ledene bolezni; bolezni mehurja in revmatizem. Jaz sem strokovnjak. Moj urad je najboljši opremljen ter se nahaja v X-zarjavi; če je to potrebno. Moj lastni laboratorij, je popolnjen z najboljšimi evropskimi in amer. zdravili. Pri zastrupljenju krvi rabim Ehrlich 606. Prilite k meni, ališite moje poštene mnenje glede vašega slučaja v vašem jeziku ter ozirovit

Prof. dr. H. G. BAER

534 Smithfield PITTSBURGH, PA.

VAŽNO ZA ONE, KATERIH SE TIČE.

Pri nas imajo pisma iz starega kraja: Mihael Abramovič, Matevž Baronič, Matija Čej, Martin Cencelj, Matija Dremelj, John Fabjančič, Matija Gajdek, Josip Groboljšek, Andrej Hribljan, Luka Jamnikar, ali Jeminger, Matevž Janko, Jakob Judež, družina Alojzija Kapš, Anton Kristan, Anton Kompoš, Frane in Janez Križnar, Andrej Madon, Frank Malnar, Ignac Master, Koloman Nemeth, Marija Paulin, Krsto Pelič, Janez Petrič, Ana Poja, Jože Podgornik in Anton Podgornik, Marija Thomo, Frank Račič, John Rudolf, Olga Seogna, Urban Stražisar, Jože Svet, Frank Zlobec, Anton Žagar, Jožef Žagar, Ferdinand Žagar, Valentin Žurga, Anton Zornada, Ivan Zarna.

V slučaju, da je kdo izmed gori omenjenih med vojno umrl, naj se nam poroča vse podrobnosti o njem.

Upravništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (18—11 v d)

Kje se nahaja IVANA CERAR? Pred par meseci je prišla iz starega kraja v Cleveland, Ohio. V Glasu Naroda sem bral, da je iskala svojo mater. Zanj želi izvedeti njen stric Valentin Podbelšek, doma iz Krajnega Brda, fara Krašna. Če kdo roko ve za njen naslov, prošim, da mi ga sporoči, ako pa sama bere te vrstice, naj se oglasi svojemu stricu Valentinu Podbelšek, Box 115, Linton, Ind. (16-19—11)

Novi ceniki!

za moške in ženske ure, verižice, priveske, prstane in vso drugo zlatnino so gotovi.

Pišite dopisnico, in mi vam pošljemo novi cenik brezplačno, da si lahko nabavite, kar želite za božične praznike

Cene nižje kot drugje.

Ivan Pajk

24 Main St. Conemaugh, Pa.

MOKA NAJVIŠJE KAKOVOSTI.

Najbolj izbrana na svetu. — Več za vaš denar.

Heckers' MOKA

"Nadkakovost" je edina označba, ki se prilaga značaju HECKERS' MOKE, kot jo delajo danes.

Moka je v vseh ozirih najboljša.

Ona je BOLJŠA KOT "NAJBOLJŠA", katero smo kedaj izdelovali in to je jako močno ugotovilo.

HECKERS' NAJBOLJŠO MOKO se izdeluje sedaj iz najfinejših pšenice z deviških polja velikega kanadskega Severozapada.

V moki, katero sedaj izdelujemo, je v polni meri izražena čudovita kakovost pšenice ter veliko mletvenih izboljšanj, katere smo si zagotovili.

Barva moke je neodoljivo bela.

Vzhajalne možnosti so izvanredne. Vodo absorbirajoče kakovosti čudovite.

"Lepilna" vsebina je značilno dobra tako v kakovostnem kot v količinskem oziru.

Morda zahtevajo za druge izdelke višjo ceno, toda mi vam pravimo z vso mogočo odločnostjo, da ne morete kupiti za nobeno ceno boljše moke.

Vstrajajte pri HECKERS' vedno, ko kupujete moko in bodite prepričani, da boste dobili najbolj izbrano moko na svetu.

ŠTEDILNA MOKA

--- IN ŠE VEČ.

